

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 7 (1855) 12 yanvar 2019-cu il

(əvvəli ötən sayımızda)

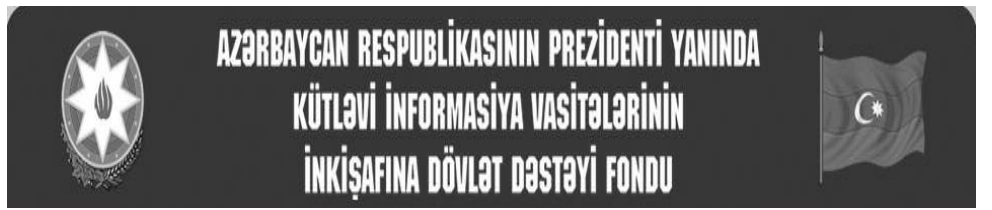
Axi söhbət ondan, onun aid olduğu millətdən, onun vətəndaşı olduğu məmləkətdən gedir. Millətə, vətənə, dilə isə laqeyd qalmaq ancaq millət, vətən, dili olmayanlara məxsus keyfiyyətdir. Deməli, Şahmar Əkbərzadə deyəndə ki, sən iki hecalı sözsən Vətən! - Onda mütləq düşünmək lazımdır:

Sui-qəsd ediblər şan-şərəfinə,
Edam olunubdu beşcə hərfin də.
"Və" keçib Arazın o tərəfinə,
"Tən" qalıb Arazın bu tərəfində.

İki bölünməkdən elə qorxmuşam,
Çöpü də ikiyə bölə bilmirəm!

Deməli, Vətənin bütövlüyü, Vətənin bütövlüyünə gedən yol, onu parçalanmaqdan xilas etmək döyüşlərdən, savaşlardan, şəhidlikdən keçir.

O şəhidlik təkcə insan oğluna, Azərbaycan vətəndaşına aid deyil. O həm də bu torpağın, bu məmləkətin tarixinə, o tarixin təmsilçisi olan abidələrə ünvanlanır. Həç kimə sirr deyil ki, bu gün girovluqda olan, əsirlik məşəqqətlərini yaşayan, şəhid olan yetərinde abidələrimiz, müqəddəs ünvanlarımızı, meşə-

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN
İNKİŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

axışan yüz minlərlə insan yenə ayağa qalxmalıdır. Yenə bütün məmləkət Qarabağdan əsən yellərə doğru getməlidir.

Onda birlik olacaq, həmrəylik olacaq və üçrəngli bayrağın Şuşada dalğalanmasının şəhidinə və şahidinə çevriləcəyik. Və biz bu həsrətdən, bu tamarzılıqdan xilas olacağıq... Və deməyəcəyik ki, "Dara düşmüş torpaqlarım necəsiz?".

Ey Vətəni ana Vətən sananlar,
Yerə, yurda dildə, sözde yananlar.
Yaylaqları yaydan yaya ananlar,
Ay Vətəndə qonaqlarım, necəsiz?

olunmayıbdı. Məsələn, Şahmar Əkbərzadə şəhid anasına yazıb:

Ana, ana ağlama,
Yana, yana ağlama.
Torpağını, daşını,
Göz yaşınla dağlama.

Ürəyinin başını
Nahaq boran, qan alıb.
Oğul dağına məlhəm,
İki ürəyin qalıb.

Ana, ana ağlama,
Yana yana ağlama.
Torpaq ana deyilmi,
Sənin nakam oğluna!

TANRIDAN GƏLƏN NƏĞMƏLƏR

Ortadan tikanlı sətirler keçir,
Pozanım olsa da poza bilmirəm.
Qərinələr ötür, əsrlər keçir,
Mən səni bitişik yazı bilmirəm.

Sən iki hecalı bir sözsən, Və - tən,
Sətirdən sətirə keçirilmisən.

Təsəvvür edin ki, Şahmar Əkbərzadə bu şeiri 1966-cı ildə Sovet imperiyasının dünyada at oynatdığı bir zamanda yazıbdı. Azərbaycanın bütövlüyünü sözün hərfləri, hecaların bölgüsüylə, düzülüşüylə diqqətə çatdırıbdı.

Vurğulayıb ki, bütöv Azərbaycan, bütöv Üzeyirbəycan olması üçün vətənin hecaya bölünməsi qrammatik mənadan qurtulmalı, həqiqi, tanıdığımız, bildiyimiz coğrafi mənənin üzərinə köçürülməlidir.

Burda yeri gəlmişkən xatırlatma-
lıyam ki, xalq şairi Söhrab Tahir də
vurğulamışdı ki:

lərimiz, bulaqlarımız, bütövlükdə təbiətimiz, mədəniyyətimiz var. Ölkə coğrafiyasının bu çalarlarına, bu cizgilərinə diqqət yetirəndə göz önünə Ağdam məscidi, Şuşa məscidi, Azıx mağarası, Tağlar mağarası, Quruçay mədəniyyəti, Xocalı mədəniyyəti, Qaraköpek təpə, Məngələtə, Ziyarət dağı, İlanlı dağı, daha nələr, nələr gəlir. Elə bu girov abidələr, dağıdılan məktəblər, mədəniyyət evləri, bütövlükdə bir xalqın, bir millətin soyqırımına, düşmənin imza atması deməkdir. Yaxşı ki, söz adamları, elm adamları bu abidələrin varlığını əsərlərində, kitablarında yaşadı və təbliğ edirlər, dünyaya göstərirlər. Bu məqamda Şahmar Əkbərzadənin "Girov məscidləri" yada düşür.

Həddi olmalıdır müsibətin də,
Dinmir dinimizin mömin divləri.
Qalıb gavurların əsarətində,
Ağdamın, Şuşanın Allah evləri.

Girov götürülüb azan səsi də,
Qurani, minbəri əsir alıblar!
Allah evlərinin minarəsində,
"Allahu-Əkbər"i əsir alıblar.

... Düşür əsarətə Allah evlərin,
Ümid sənə qalıb, qaçırt onları.
Dözmür qiyamətə Allah evləri,
Ya rəbbim, göylərə uçurt onları.

Tariximizin elə bir dönəmi var ki, onu ağır bir yük kimi hələ öz çiynimizdə daşıyırdıq.

Bu, Qarabağın işğalı, bu, torpaqlarımızın itirilməsi və bunların da hələ ki, yük olaraq çiynimizdə qalmasıdır.

O yükün altında qalmaq üçün Şuşanın Topxana meşəsində kəsilən ağac üçün Azadlıq meydanına

Dildənpergər qanıqlarım necəsiz?
Biz damarıq, Vətən çarpan ürekdə.
Ona yanan mərd oğullar gərəkdir!
Boş-boş "Vətən!", "Vətən!" demək hənəkdil!
"Vətənpərvər" dodaqlarım, necəsiz?
Qızarmayan yanaqlarım, necəsiz?

Bu yerdə bir daha düşünməli olursan:

- Şairin haqlı iradının, ironiyasının önündə nə deyə bilərəm?

Təbii ki, cavab susqunluqdu...

Azərbaycan ədəbiyyatında da bu mövzunun oxucuya aşılması üçün kifayət qədər nümunələr var. İstər folklorumuzda, istər klassik ədəbiyyatımızda, istərsə də bugünkü ədəbi nümunələrimizdə döyüşən oğullarımız, qızlarımız, milli qəhrəmanlarımız, şəhidlik zirvəsinə yüksələnlerimiz haqqında bir-birindən dəyərli nümunələrimiz mövcuddur. Burada yenə xatırlatmaq istəyirəm ki, həmin əsərlərin qəhrəmanları üçün, həmin şəhidlər üçün göz yaşının axıdılması müəlliflər tərəfindən hər zaman birmənalı ifadə

Zənnimcə, şəhid anasına bundan gözəl təsəlli, bundan səmimi başsağlığı vermək mümkünsüzdür. Axi, şəhid torpağa - anasına qovuşubdur. Elə analarımızın özü axı bizlərə torpağın Ana olduğunu aşılalırlar. Bu gün kiçik bir şeir parçasında, dörd misrada Azərbaycana sevgini, Azərbaycanın ana olduğunu ifadə etmək və onu yaddaşlara yazmaq qüdrəti var Şahmar Əkbərzadə qələmində. O, yazır:

Ölüm ayağının altında,
İtim ayağının altında.
Bir qom bənövşə olum -
Bitim ayağının altında.

Hər bir şairin sözü, yaradıcılığı həm zamanın, həm də insan yaddaşının səhifələrinə bu və ya digər formada köçür, hopur. Və nəsillər bir-birini əvəz etdikcə, illər bir-birini qovduqca o səhifələr saralsa da, öz budaqlarında qopub düşmür. Çünki halal sözdü, ehtiyac duyduğumuz sözdü. Bizi yönəldən və bizim arzu etdiyimiz sözdü! Bax, bu mənada Şahmar Əkbərzadə poeziyasının gücü də, vüsəti də, onun yaşam ömrü də bizim ehtiyacımızla ölçülür. Bu gün Azərbayca oxucusunun Hüseyn Cavid, Səməd Vurğun, Rəsul Rza, Bəxtiyar Vahabzadə, Məmməd Araz və digər böyük söz ustaları kimi Şahmar Əkbərzadə şeirinə, sözünə ehtiyacı var!

Düşünürəm ki, hər zaman sözlə yaşayan, sözlə nəfəs alan Azərbaycan oxucusu özünə dönüş yolunda məhz Dəyərli, Yaşayan və Yaşadan sözlərin sorağında olacaqdı.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

